

นิพนธ์ต้นฉบับ

Original article

ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณภาพบัณฑิตและ อัตลักษณ์ของพยาบาลจบใหม่ที่สำเร็จการศึกษาจาก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ปีการศึกษา 2561

ปัทมาภรณ์ คงขุนทด พย.ม. (การพยาบาลสตรี)
ฉัตรทอง จารุพิสิฐไพบูลย์ พย.ม. (การพยาบาลอนามัยชุมชน)
นุชมาศ แก้วกุลทล พย.ม. (การพยาบาลศึกษา)
นฤมล เปรมาสวัสดิ์ พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)
มยุรี พางาม พย.ม. (การผดุงครรภ์ขั้นสูง)
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา

วันรับ:	10 ต.ค. 2562
วันแก้ไข:	17 ม.ค. 2563
วันตอบรับ:	31 ม.ค. 2563

บทคัดย่อ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ อัตลักษณ์บัณฑิต และศึกษาความสัมพันธ์ของคุณภาพบัณฑิตและอัตลักษณ์บัณฑิตของพยาบาลจบใหม่ ที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ศึกษาเมื่อปฏิบัติงานครบ 1 ปี ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2561 ปีการศึกษา 2561 ประชากรคือผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 152 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบประเมินคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและอัตลักษณ์บัณฑิตตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (CVI) เท่ากับ 0.95 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ส่วนที่ 1 คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ได้เท่ากับ 0.97 ส่วนที่ 2 อัตลักษณ์บัณฑิต ได้เท่ากับ 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ใช้ Pearson's product moment correlation coefficient ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (mean=4.12, SD=0.52) และรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านทักษะคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (mean=4.15, SD=0.63) ด้านต่ำที่สุดคือทักษะทางปัญญา (mean=4.07, SD=0.55) ผลการประเมินอัตลักษณ์บัณฑิต ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (mean=4.08, SD=0.64) ด้านมีวินัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (mean=4.18, SD=0.64) ต่ำที่สุดคือด้านปฏิบัติงานดี (mean=3.99, SD=0.77) และการเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน (mean=3.99, SD=0.77) คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ และอัตลักษณ์บัณฑิตมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r=0.875$, $p=0.01$) ส่วนผลการศึกษา (GPA) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ และอัตลักษณ์บัณฑิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r=0.267$, $p=0.01$; $r=0.258$, $p=0.01$)

คำสำคัญ: คุณภาพบัณฑิตพยาบาล; กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ; อัตลักษณ์บัณฑิต

บทนำ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF:HEd) เป็นกรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของประเทศ^(1,2) มุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะ คุณธรรมและจริยธรรม ทักษะความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ⁽³⁾ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ได้นำกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) มาใช้ จัดการเรียนการสอน ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ตั้งแต่ปีการศึกษา 2555 ซึ่งการประเมินผลการเรียน เสร็จสิ้นหลักสูตร (GPA) ของบัณฑิตแต่ละคนได้จากการ ประเมินผลการเรียนรายวิชา ทั้งภาคทฤษฎี ทดลอง และปฏิบัติ มีการวัดและประเมินผลทั้ง 6 ทักษะโดยแบ่ง สัดส่วนการประเมินแตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะวิชา ใน รายวิชาภาคทฤษฎีจะแบ่งสัดส่วนการประเมินให้ทักษะ ความรู้มากที่สุด รองลงมาคือทักษะทางปัญญา ทักษะการ วิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ ตามลำดับ ส่วนรายวิชาภาคปฏิบัติ จะแบ่ง สัดส่วนให้ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพมากที่สุด รองลงมา คือ ทักษะทางปัญญา ทักษะความรู้ ทักษะการวิเคราะห์ เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ และคาดหวังว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว บัณฑิตจะมีอัตลักษณ์ ดังนี้ ปฏิบัติงานดี มีวินัย เข้าใจ ความเป็นมนุษย์ ประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน⁽⁴⁾

ปีการศึกษา 2559 วิทยาลัยฯ ประเมินคุณภาพบัณฑิต จากผู้สำเร็จในปีการศึกษา 2558 หลักสูตรพยาบาล ศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555) จำนวน 230 คน มีผู้ใช้บัณฑิตตอบแบบประเมินตอบกลับทั้งหมด 181 ฉบับ มีฉบับที่สมบูรณ์ครบถ้วน จำนวน 103 ฉบับ (คิดเป็นร้อยละ 44.78) พบว่า ผลการประเมินโดยภาพ รวมอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ย 4.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .34 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินสูงที่สุด คือ ด้าน

ทักษะคุณธรรมจริยธรรม (mean=4.25, SD=0.39) รอง ลงมา คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (mean=4.21, SD=0.42) และความรับผิดชอบด้านกรวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้าน ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ (mean=4.17, SD=0.44) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินต่ำที่สุด คือ ทักษะด้านความรู้ (mean=3.87, SD=0.44) รองลง มาคือ ด้านการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ (mean=3.89, SD=0.44)⁽⁵⁾ จึงมี การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนโดยการวิพากษ์การ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ ทุกรายวิชา ก่อนเปิดภาคการ ศึกษา และส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่มีการทำ กิจกรรมกลุ่มและนำเสนอผลงานทุกรายวิชา เพื่อพัฒนา คุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการพัฒนา บัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่ง ชาติทุกด้าน

การประเมินบัณฑิตช่วยให้ได้รับรู้ข้อมูล รู้ความ สัมพันธ์ของคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และอัตลักษณ์บัณฑิต รวมถึง ข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะต่างๆ ซึ่งเป็นการสะท้อนถึง คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยฯ ข้อมูล เหล่านี้มีประโยชน์ในการนำมาปรับปรุง และวางแผนการ จัดการเรียนการสอนของปีการศึกษาต่อไป หลังจากนั้น จึงปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวแล้ว ดังนั้นจึง ต้องศึกษาคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และอัตลักษณ์บัณฑิต รุ่น 59 ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต เพื่อนำผลการศึกษาที่ ได้มาศึกษาว่ามีความสัมพันธ์กับผลการศึกษาหรือไม่ อย่างไร และนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการ จัดการเรียนการสอนให้เกิดคุณภาพและอัตลักษณ์บัณฑิต ที่ดีต่อไป

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) และอัตลักษณ์บัณฑิต ตามความคิดเห็นของผู้ใช้ บัณฑิต และศึกษาความสัมพันธ์ของคุณภาพบัณฑิตตาม

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ กับ อัตลักษณ์บัณฑิต และผลการศึกษา (GPA)

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรง ที่เห็นการปฏิบัติงานของบัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต รุ่นที่ 59 ที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 152 คน ในอัตราส่วนผู้ใช้บัณฑิต 1 คน ต่อบัณฑิต 1 คน กระจายอยู่ตามสถานบริการต่าง ๆ ในจังหวัดนครราชสีมา และชัยภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และอัตลักษณ์บัณฑิต ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยอ้างอิงจากแนวคิดของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วยแบบประเมิน 6 ด้าน จำนวน 52 ข้อ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับทักษะคุณธรรมและจริยธรรม จำนวน 10 ข้อ ทักษะความรู้ จำนวน 9 ข้อ ทักษะทางปัญญา จำนวน 8 ข้อ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ จำนวน 6 ข้อ ทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 8 ข้อ และทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ จำนวน 4 ข้อ ส่วนที่ 3 คุณภาพบัณฑิตตามอัตลักษณ์บัณฑิต ตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิต เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยอ้างอิงจากอัตลักษณ์บัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ประกอบด้วยแบบประเมินอัตลักษณ์ 4 ด้าน จำนวน 21 ข้อ คำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานดี มีวินัย เข้าใจความเป็นมนุษย์ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน

การหาความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดย

ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาและการพยาบาล ซึ่งเป็นกรรมการบริหารหลักสูตรของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา จำนวน 5 คน ได้ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (content validity index: CVI) เท่ากับ 0.95 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่า Cronbach's coefficient โดยนำแบบสอบถามไปใช้สอบถามกับกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำนวน 30 คน ส่วนที่ 1 ได้ค่าเท่ากับ 0.97 และส่วนที่ 2 ได้ค่าเท่ากับ 0.94

โครงการวิจัยนี้ได้รับการรับรองจริยธรรม จากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา เลขที่รับรอง COA No. 003/2562 อนุมัติวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 – 26 พฤศจิกายน 2562 ส่งแบบประเมินทางไปรษณีย์ ไปยังหน่วยงานต้นสังกัดโดยโทรศัพท์ประสานงานก่อนส่ง วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ใช้สถิติ Pearson's product moment correlation coefficient

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

ประชากร จำนวน 152 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 คน ที่ได้รับแบบประเมินกลับที่สมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 79.61 ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ร้อยละ 94.21 อายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 50.41 ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลชุมชน ร้อยละ 40.50 โรงพยาบาลศูนย์ ร้อยละ 32.23 อยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย ร้อยละ 54.54 ปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 79.90 และมีระยะเวลาปฏิบัติงานร่วมกับบัณฑิตมากกว่า 6 เดือน ร้อยละ 83.47

2. คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF)

คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (M=4.12, SD=0.52) และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะคุณธรรม จริยธรรม (mean=4.15, SD=0.63) รองลงมาคือ ความ

ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณภาพบัณฑิตและอัตลักษณ์ของพยาบาลจบใหม่

สัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (mean=4.14, SD=0.62) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ทักษะทางปัญญา (mean=4.07, SD=0.55) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดของทักษะคุณธรรมจริยธรรม คือ บัณฑิตแยกแยะความดี ความถูกต้องในการปฏิบัติงาน (mean=4.30, SD=0.67) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ บัณฑิตส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการรับรู้สิทธิของตนเอง (mean=3.82, SD=0.80) รองลงมา คือ บัณฑิตส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการมีส่วนร่วมรับรู้ตัดสินใจและแก้ปัญหาสุขภาพของตนเอง และครอบครัว (mean=3.90, SD=0.83) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดของทักษะทางปัญญา คือ บัณฑิตมีส่วนร่วมในการผลิตนวัตกรรมเพื่อใช้แก้ปัญหาทางการพยาบาล และการปฏิบัติงาน (mean=4.18, SD=0.82) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ บัณฑิตพัฒนาวิธีการแก้ปัญหาในการปฏิบัติการพยาบาลได้สอดคล้องกับบริบทหรือสถานการณ์ของผู้รับบริการ (mean=3.90, SD=0.76) รองลงมา คือ บัณฑิตรู้ในจุดเด่นของตนเอง (mean=3.93, SD=0.73) (ดังตารางที่ 1)

3. อัตลักษณ์บัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา

อัตลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (mean=4.08, SD=0.64) คุณภาพรายด้านทุกด้านอยู่ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีวินัย (mean=4.18, SD=0.64) ด้านปฏิบัติงานดี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (mean=3.99, SD=0.77) และการเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน (mean=3.99, SD=0.77) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดของด้านมีวินัย คือ บัณฑิตไม่เปิดเผยความลับของผู้รับบริการ (mean=4.25, SD=0.65) ข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในด้านนี้คือ บัณฑิตส่งงานหรือมาปฏิบัติงานได้ตรงตามเวลา (mean=4.12, SD=0.76) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดของด้านปฏิบัติงานดี คือ บัณฑิตปฏิบัติการพยาบาลได้ตามที่ได้รับมอบหมาย (mean=4.17, SD=0.68) ข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ บัณฑิตนำผลการวิจัยหรือนวัตกรรมมาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล (mean=3.51, SD=1.0) (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 คะแนนคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ภาพรวม (n=121)

รายการประเมิน	Mean	SD	ระดับ
1. ด้านทักษะคุณธรรมจริยธรรม	4.15	0.63	มาก
2. ด้านความรู้	4.09	0.77	มาก
3. ด้านทักษะทางปัญญา	4.07	0.55	มาก
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.14	0.62	มาก
5. ด้านการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.10	0.54	มาก
6. ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ	4.12	0.63	มาก
รวม	4.12	0.52	มาก

ตารางที่ 2 อัตลักษณ์บัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ภาพรวม (n=121)

รายการประเมิน	Mean	SD	ระดับ
1. ด้านปฏิบัติงานดี	3.99	0.77	มาก
2. ด้านมีวินัย	4.18	0.64	มาก
3. ด้านเข้าใจความเป็นมนุษย์	4.16	0.68	มาก
4. ด้านเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน	3.99	0.73	มาก
รวม	4.08	0.64	มาก

4. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และอัตลักษณ์บัณฑิต

คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมากกับอัตลักษณ์บัณฑิต ส่วนผลการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (ดังตารางที่ 3)

วิจารณ์

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณภาพบัณฑิตและอัตลักษณ์ของพยาบาลจบใหม่ที่สามารถศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา ในปีการศึกษา 2559 พบว่า

1. คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทางด้านทุกด้านอยู่ระดับดี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านทักษะคุณธรรมจริยธรรม ส่วนด้านที่ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ทักษะทางปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสถาบันการสอนทางการพยาบาล การสาธารณสุข และเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่อยู่ในและนอกสถาบันพระบรมราชชนก ในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างน้อย 5 เรื่องมีผลการศึกษาสันับสนุนไปในแนวทางเดียวกันว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการ

ปฏิบัติงานของบัณฑิตบัณฑิตพยาบาล บัณฑิตทันต-สาธารณสุข และบัณฑิตแพทย์แผนไทย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทางด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณ และด้านที่มีค่าคะแนนน้อยที่สุดคือ ทักษะทางปัญญาเช่นเดียวกัน⁽⁶⁻¹¹⁾ ซึ่งอาจเนื่องจากบัณฑิตรุ่นนี้ถูกจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง 2555)⁽³⁾ ที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นชุมชน คำนี้ถึงสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่หลากหลาย เน้นการมีปฏิสัมพันธ์บนพื้นฐานการดูแลแบบเอื้ออาทร (caring) นอกจากนี้ยังยึดตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ด้านคุณธรรม เน้นการจัดการเรียนรู้ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจหลักจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ศาสนา และวัฒนธรรมตลอดจนสิทธิมนุษยชน สิทธิเด็ก สิทธิผู้บริโภค สิทธิผู้ป่วย ตลอดจนถึงสิทธิของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติการพยาบาล โดยในชั้นปีที่ 1 นักศึกษาได้เรียนรู้ในวิชามนุษย์กับการอยู่ร่วมกัน วิชามนุษย์สังคมสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ วิชาทักษะชีวิต โดยการจัดให้ลงศึกษาในชุมชนต่างๆ และการจัดกิจกรรมกลุ่ม ชั้นปีที่ 2 เรียนวิชาจริยศาสตร์ กฎหมาย วิชาชีพการพยาบาล วิชาการสร้างเสริมสุขภาพทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และมีการเรียนการสอนที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมทุกรายวิชาและทุกชั้นปี⁽³⁾ นอกจากนี้ทุกปีการศึกษาวิทยาลัยฯ ยังมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักศึกษา

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) อัตลักษณ์บัณฑิต และผลการศึกษา

	X1	X2	X3
GPA (X1)	1	0.267*	0.258*
คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (X2)	0.267*	1	0.875*
อัตลักษณ์บัณฑิต (X3)	0.258*	0.875*	1

*p <0.01

ทุกชั้นปี จัดให้นักศึกษาทุกคนทำกิจกรรมจิตอาสาในช่วงปิดเทอมกับสถานบริการที่เป็นแหล่งทุน จึงส่งผลให้บัณฑิตแยกแยะความดี ความถูกต้องในการปฏิบัติงาน มีคุณธรรมจริยธรรมสูง และบัณฑิตปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงหลักสิทธิผู้ป่วย ถึงแม้ว่าวิทยาลัยฯ จะได้จัดการเรียนการสอนโดยการจัดกิจกรรมกลุ่มในรูปแบบต่าง ๆ ทุกรายวิชาแล้ว แต่ทักษะทางปัญญายังเป็นด้านที่มีค่าคะแนนน้อยที่สุด อาจเนื่องจากบัณฑิตเป็นพยาบาลใหม่ที่เพิ่งสำเร็จการศึกษามาเพียงปีเดียว อาจจะไม่เคยเจอผู้รับบริการลักษณะนี้มาก่อนในขณะที่เป็นนักศึกษา ยังขาดประสบการณ์ ทักษะและความสามารถในการทำงานด้านนี้จึงน้อย

2. อัตลักษณ์บัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านทุกด้านอยู่ระดับมาก ด้านที่สูงที่สุด คือ ด้านมีวินัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยหลายเรื่องในสถาบันการสอนทางการพยาบาล ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในและนอกสถาบันพระบรมราชชนก ในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พบว่าผลการประเมินอัตลักษณ์บัณฑิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก⁽¹⁰⁻¹²⁾ ทั้งนี้ อาจเนื่องจากข้อคำถามเกี่ยวกับวินัยมีความใกล้เคียงกับข้อคำถามของการประเมินคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ด้านทักษะคุณธรรมจริยธรรม ผลการประเมินจึงเป็นด้านที่สูงที่สุดด้วยเช่นกันอาจเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนสายสุขภาพ ต้องปฏิบัติกับมนุษย์จึงได้สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพเข้ากับทุกรายวิชาทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ส่วนด้านที่ต่ำที่สุด คือ ด้านปฏิบัติงานดี เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ บัณฑิตนำผลการวิจัยหรือนวัตกรรมมาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล อาจเนื่องจากเพิ่งสำเร็จการศึกษามาเพียงปีเดียว ต้องสร้างความคุ้นเคยกับงานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน จึงยังไม่ได้นำผลการวิจัยหรือนวัตกรรมมาใช้ และด้านเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ บัณฑิตสนใจและให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาของส่วนรวม แม้ว่าการจัดการเรียนการสอนของ

บัณฑิตรุ่นนี้ ใช้หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง 2555)⁽³⁾ มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นชุมชน เน้นการมีปฏิสัมพันธ์บนพื้นฐานการดูแลแบบเอื้ออาทร (caring) และความเอื้ออาทรเชิงความเป็นมนุษย์ (humanistic caring) การดูแลสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม (holistic care) ยึดตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ และการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎี ทดลอง และปฏิบัติแล้วก็ตาม แต่ความสามารถในการปฏิบัติงาน ต้องใช้เวลาในการสร้างความคุ้นเคยกับงานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ตลอดจนการส่งเสริมประสบการณ์ให้เกิดความเชี่ยวชาญในงาน เกิดความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการทำงาน ซึ่งความสามารถในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์หรือระยะเวลาในการทำงาน^(13,14) พยาบาลจบใหม่ยังขาดความมั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ⁽¹⁵⁾ พยาบาลจบใหม่อาจยังไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติในสถานการณ์จริงได้ดีเท่าที่ควรและประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นยังไม่เพียงพอ⁽¹⁵⁾ พยาบาลวิชาชีพที่มีระยะเวลาการทำงานในหน้าที่ปัจจุบันมากกว่า 1 ปี มีความสามารถในการทำงานได้สูงเป็น 2.7 เท่าเมื่อเทียบกับคนที่มีระยะเวลาการทำงานไม่เกิน 1 ปี⁽¹⁶⁾ ดังนั้นระยะเวลาการปฏิบัติงาน 1 ปี อาจยังไม่สามารถปฏิบัติงานดีมากนัก

3. คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับสูงมากกับอัตลักษณ์บัณฑิต ส่วนผลการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญาด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะปฏิบัติทางวิชาชีพ^(1,2) ส่วน

อัตลักษณ์บัณฑิตของวิทยาลัย คือ ปฏิบัติงานดี มีวินัย เข้าใจความเป็นมนุษย์ ประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน ซึ่งมีความสอดคล้องและมีลักษณะคล้ายกัน เมื่อผู้เรียนได้รับการส่งเสริมทักษะตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ในขณะเดียวกันย่อมได้รับการส่งผลให้บัณฑิตเกิดอัตลักษณ์ที่ต้องการได้ด้วย เมื่อมีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ด้านคุณธรรมจริยธรรมสูง อัตลักษณ์ด้านมีวินัยจึงสูง คุณภาพด้านทักษะปฏิบัติทางวิชาชีพต่ำ อัตลักษณ์ด้านปฏิบัติงานดีจึงต่ำด้วยเช่นกัน ย่อมส่งผลการศึกษาครั้งนี้จึงเป็นไปได้ไปในแนวทางเดียวกันคือ ส่วนผลการศึกษา (GPA) ที่มีความสัมพันธ์ต่อกับคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และอัตลักษณ์บัณฑิตนั้น อาจเนื่องจากระยะเวลาการปฏิบัติงานเพียง 1 ปี ทำให้ยังไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติในสถานการณ์จริงได้ดีเท่าที่ควร⁽¹⁵⁾

ข้อเสนอแนะ

1. ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์แก้ปัญหาต่อการเกิดทักษะทางปัญญาแก้ปัญหา เพราะทักษะทางปัญญามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด
2. ศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) และอัตลักษณ์บัณฑิต จำแนกตามหน่วยงาน เพราะบัณฑิตปฏิบัติงานทั้งในโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เฉพาะเจาะจงในแต่ละแหล่งทุน
3. สถาบันการศึกษาควรพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยเน้นให้นักศึกษาได้ฝึกฝนการใช้ทักษะทางปัญญาให้มากขึ้นและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (PBL)

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงาน และผู้บริหารโรงพยาบาลทุกแห่งที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

1. กระทรวงศึกษาธิการ. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2552 [อินเทอร์เน็ต]; 2552 [สืบค้นเมื่อ 31 ตุลาคม 2561]. แหล่งข้อมูล: <http://www.mua.go.th>
2. คณะกรรมการการอุดมศึกษา. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 [อินเทอร์เน็ต]. 2552 [สืบค้นเมื่อ 31 ตุลาคม 2561]. แหล่งข้อมูล: <http://www.mua.go.th>
3. สถาบันพระบรมราชชนก. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงสาธารณสุข; 2555.
4. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา. รายงานการประเมินตนเอง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ครอบปีการศึกษา 2559. นครราชสีมา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี; 2559.
5. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา. รายงานผลการประเมินคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของผู้สำเร็จการศึกษาลัทธิพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2552) ประจำปีการศึกษา 2559(อัตรานา). นครราชสีมา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี; 2559.
6. นุชมาศ แก้วกุลทล, พิสมัย อุบลศรี, ผกาทิพย์ สิงห์คำ, ปัทมาภรณ์ คงขุนทด, น้ำฝน ไททองวงศ์กร. การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา พ.ศ.2548 และ 2549 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา. นครราชสีมา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี; 2552.
7. นุชมาศ แก้วกุลทล, พิสมัย อุบลศรี, ผกาทิพย์ สิงห์คำ, ปัทมาภรณ์ คงขุนทด และน้ำฝน ไททองวงศ์กร. การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา พ.ศ. 2550 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา. นครราชสีมา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา; 2554.

8. นาดยา พึ่งสว่าง, ลีริพร บุญเจริญพานิช. คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ. วารสารแพทยธานี 2556;44(1):1-17.
9. วิภาพร สิทธิศาสตร์, สมภรณ์ เทียนขาว. คุณภาพบัณฑิตและอัตลักษณ์บัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช. วารสารพยาบาลมหาวิทยาลัยสยาม 2560;18:(34):49-61.
10. ศิริวรรณ ทুমเชื้อ, ศิริธร ยิ่งแรงเรือง, ประกริต รัชวัตร์. การประเมินคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2553-2554 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี. วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ 2556;7(2):10-7.
11. อรนนท์ หาญยุทธ, รัชยา รัตนธาวรร. คุณภาพบัณฑิตและอัตลักษณ์บัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2553. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย 2558;7(2):99-107.
12. อรัญญา ศรีสุนาคร้ว, อโนชน ศิลาชัย, วงศ์วฤณ พิชัยลักษณ์. ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา หลักสูตรสาธารณสุข ศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข รุ่นที่ 1 วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น. วารสารทันตภิบาล 2558;26(1):59-72.
13. อำพล บุญเพียร, ปฐมา จันทรพล, สุทธิศักดิ์ สุริรักษ์, เอกพล หมั่นพลศรี. คุณภาพของบัณฑิตแพทย์แผนไทยตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนภิเษก ปีการศึกษา 2558. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 2561;13(2):7-17.
14. สายสวาท เผ่าพงษ์, จุฑาทิพย์ ศิริณภาดล, ลีริเพ็ญโสภา จันทรสถาวร, ภิรมย์ลักษณ์ มีสัตยานันท์. อัตลักษณ์บัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา 2555;18(1):5-16.
15. จินตนา นัคราจารย์, สุรินธร กล่อมพากร, วันเพ็ญ แก้วปาน, และปรารธนา สถิตวิภาวี. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำงานของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร. วารสารกิจการคุณ 2556;20(2):39-54.
16. Matinez MC, de Oliveira Latorre MRD. Health and work ability among office workers. Rev Saude Publica 2006;40(5):1-8.

Abstract: Opinions of Stakeholders on the Qualities and Identities of Novice Nurses Graduated from Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Ratchasima in the Academic Year 2018

Patamaporn Khonkhooontot, M.N.S.; Chatthong Jarupisitpaiboon, M.N.S.; Nuchamart Gaewgoontol, M.N.S.; Narumol Pramasawat, M.N.S.; Mayuree Pha-Ngam, M.N.S.

Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Rachasima, Thailand

Journal of Health Science 2020;29(6):1086-94.

This descriptive research aimed to examine the opinions and correlation of stakeholders on the qualities of nurse graduates according to the Thai Qualifications Framework for Higher Education (TQF) and identities of novice nurses graduated from Boromarajonani College of Nursing, Nakhon Ratchasima in the academic year of 2018. The informants consisted of 152 stakeholders working with novice nurses in the same hospitals. The instruments used to collect the data were questionnaires developed by the researchers. The content validity of the instruments was 0.95, and reliabilities of TQF and identity questionnaires were 0.97 and 0.94, respectively. Data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient. The results showed that the overall mean score of quality based on the Thai Qualifications Framework for Higher Education was at high level (mean=4.12, SD=0.52). The highest score of quality was on ethics and moral aspect (mean=4.15, SD=0.63). The lowest score was on analytical thinking (mean=4.07, SD=0.55). The overall mean score on identity was also at high level (mean=4.08, SD=0.64). The highest score of identity was on discipline (mean=4.18, SD=0.64); whereas the lowest scores were on work practice (mean=3.99, SD=0.77) and bringing ultimate benefits to communities (mean=3.99, SD=0.77). There was a high positive relationship between the qualities of novice nurses and their identities ($r=0.875$, $p=0.01$). Moreover, the GPA was positively related to the qualities of novice nurses and identities ($r=0.267$, $p=0.01$; $r=0.258$, $p=0.01$, respectively).

Keywords: qualities; novice nurses; Thai qualifications framework for higher education; identities